

PM

Datum:
2025-05-26

Diarienummer:
21-733/2025

Handläggare:
Birgitta Halvarsson

SGU:s omvärldsanalys maj 2024 – maj 2025

Syftet med ett systematisk omvärldsanalysarbete är att det ska vara ett verktyg för att fatta bättre beslut och stärka verksamhetens förmåga att kunna agera mer proaktivt i en föränderlig omvärld. I denna omvärldsanalys finns de omvärldshändelser och trender som har, eller kan tänkas få, påverkan på SGU:s verksamhet framöver sammanställda utifrån de underlag som avdelningarna på myndigheten har rapporterat in. Analyserna är kategoriserade utifrån myndighetens strategiska och stödjande fokusområden så att det tydligare framgår vilken påverkan omvärldshändelserna har på myndighetens strategiska verksamhetsinriktning.

Strategiska fokusområden:

1. En snabbare grön omställning
2. Bättre förutsättningar för mineralnäringen
3. Ett mer robust samhälle

Stödjande fokusområden:

4. En snabbare digital transformation
5. En attraktivare myndighet

SGU använder modellen PESTEL för att identifiera omvärldshändelser inom områdena politik (P), ekonomi (E), sociala aspekter (S), teknik (T), miljö och klimat (E - environment) och legala aspekter (L).

Läsanvisning

Varje omvärldshändelse beskrivs kortfattat. Därefter följer ett stycke som beskriver hur det kan komma att påverka SGU och fokusområdet och i vissa fall även vilka åtgärder som behöver vidtas eller vad som är viktigt att ta hänsyn till under kommande år.

1 Fokusområde: en snabbare grön omställning

1.1 NZIA innebär stora investeringar i CCS – potentiell ny miljardindustri

I Sverige sker stora investeringar i avskiljning av koldioxid. Stockholm Exergi bygger en av världens största anläggningar för att ta bort koldioxid från atmosfären samt utökar banbrytande avtal om minusutsläpp med Microsoft. Med 500 000 ton per år är avtalet världens största, räknat på årliga leveranser. Detta kan bli en ny stor miljardindustri i Sverige som kan bidra till viktig tillväxt och välfärd. För att CCS ska nå sin verkliga potential i EU krävs betydande ansträngningar. Dessa inkluderar (1) att införa gränsöverskridande samarbete i EU för transport, infrastruktur och lagring av koldioxid (2) att säkerställa ett fullständigt genomförande av EU:s CCS-lagstiftning i alla medlemsstater och (3) stärka allmänhetens stöd för CCS-teknik.

1.1.1 Påverkan på fokusområdet

Behovet av lagringsplatser är fortfarande enormt och Sveriges havsområde har stor potential att lagra koldioxiden som fångas in. För att det ska bli verklighet behöver Sverige fortsatt göra satsningar på att kartlägga och peka ut lämpliga och säkra platser för lagring. Här har SGU ett viktigt uppdrag att genomföra.

Det finns en stor okunskap bland allmänheten om vad geologisk lagring av koldioxid (CCS) är, hur tekniken fungerar och hur säker den är. SGU behöver därför kommunicera mer kring detta för att stärka allmänhetens stöd för CCS-teknik.

1.2 Ökat antal områden med målkonflikter kring grundvattenresurser

Grundvattenfrågan blir alltmer aktuell i samhället och vi kommer se ökande antal områden där målkonflikter uppstår kring nyttjandet av grundvattenresursen. Det gäller både konflikten mellan olika typer av användning, exempelvis dricksvattenförsörjning, bevattning och industri. Det handlar också om den mer principiella målkonflikten mellan att nyttja grundvatten för våra samhälleliga behov och att se grundvattnet som en del av naturmiljön med ett skyddsvärde i sig själv. Frågan om hur fungerande ekosystem balanseras mot andra samhällsintressen, såsom den gröna omställningen, ökat samhällsbyggande och regelförenkling, är särskilt relevant.

1.2.1 Påverkan på fokusområdet

Ökade målkonflikter kring nyttjandet av grundvatten innebär följande utmaningar:

- Ökat behov av tydliga och tillförlitliga underlag för att kunna prioritera och fördela vattenresursen på regional nivå. Detta behövs för att möjliggöra välgrundade beslut för användningen av grundvattnet idag, i ett förändrat klimat, vid kriser och andra samhällsutmaningar. Det finns därmed ett växande behov av att SGU tar en mer proaktiv roll i grundvattenfrågan.
- Samtidigt behöver myndighetens roll som förvaltningsmyndighet för grundvatten klargöras, liksom uppdragets innebörd.
- Det finns idag ett tydligt gap mellan den information och det expertstöd som SGU kan tillhandahålla om grundvattenresursen och det kunskaps- och informationsbehov som finns i samhället för att säkerställa ett hållbart nyttjande av grundvatten.

1.3 Djuphavsgruvdrift – hållbar lösning för omställning till grön energi eller miljöhot?

USA:s president Donald Trump har undertecknat en verkställande order om att påskynda utforskningen av djuphavsgruvdrift och kommersiella tillstånd. Eftersom traditionell gruvdrift på land står inför ökande miljörestriktioner globalt skulle nya skonsamma metoder för djuphavsgruvdrift av till exempel litium kunna erbjuda en hållbar lösning för omställningen till grön energi.

Många forskare har dock lyft djuphavsutvinningens potentiella påverkan på djuphavets unika och ofta sårbara ekosystem. Påskyndad djuphavsutvinning innebär hot för djuphavsmiljöerna. Presidentordern tillåter amerikanska företag att utvinna resurser i internationella vatten utan att först få licenser från FN:s havsbottenmyndighet (ISA) som normalt reglerar detta, vilket riskerar att skapa internationella tvister om äganderätt och reglering. EU har konsekvent uttryckt sig negativt eller enligt försiktighetsprincipen vad gäller djuphavsutvinning.

1.3.1 Påverkan på fokusområdet

SGU kan komma att spela en viktig roll i utvinning av mineraler till havs genom att tillhandahålla kunskap, kartläggning av havsbotten, teknisk kompetens och hållbarhetsanalyser för att möjliggöra en ansvarsfull och effektiv utvinning.

1.4 Auktionssystem – underlättar utbyggnad av vindkraft där det är lämpligt

En utredning om havsbaserad vindkraft kom med flera förslag i december 2024. Uppdraget till utredningen har varit att föreslå en mer effektiv och tydlig ordning för miljöprövning av havsbaserad vindkraft. Utredningen föreslår nu att Sverige ska övergå till ett auktionssystem för vindkraft till havs, likt de flesta av Sveriges grannländer i norra Europa. Med ett auktionssystem kan staten i ett tidigt skede peka ut områden där det är lämpligt och önskvärt att bygga ut vindkraften utifrån de samlade intressena i havet.

1.4.1 Påverkan på fokusområdet

På kort sikt ser SGU ingen påverkan på verksamheten. Under 2025 kommer SGU arbeta vidare med KSL-ärendena och har som mål att under 2026 nå målnivån för handläggningstiderna för undersökningstillstånden.

1.5 Geoenergi – stor potential för den gröna omställningen

Djup geoenergi (>2 km djup) är en underutnyttjad energiform för elförsörjning och fjärrvärme. Potentialen är enorm för att kunna bidra till att minska beroendet av fossila bränslen. En rapport från IEA (International Energy Agency), publicerad i december 2024, belyser olika förutsättningar för att kunna ta vara på geoenergi i större skala. Det handlar bland annat om effektivare tillståndprocesser, expertkompetens, statligt stöd för finansiering samt att regeringar kan underlätta genom policyer kring riskhantering i tidiga teknologiutvecklingsskeden och i tidiga projektfaser. Europeiska ministerrådet vill se en snabbare utveckling och implementering på området och vill att EU-kommissionen tar fram en strategi med handlingsplan för att accelerera utvecklingen av geotermisk energi för elförsörjningen. Ministerrådet vill även att det bildas en europeisk allians som samlar policyaktörer, industri och investerare.

1.5.1 Påverkan på fokusområdet

För Sveriges del behövs en nationell arena som samlar myndigheter och aktörer som kan vara relevanta för att skala upp användningen av djup geoenergi i landet. SGU har erfarenhet och kompetens inom området, bland annat från CCS-uppdraget, och behöver vara en aktör för att bidra i detta sammanhang. För att kunna göra det krävs att SGU stärker och ökar sin kompetens på geoenergiområdet genom samarbete med universitet, andra myndigheter och branschaktörer.

Som en naturlig följd av de resultat vi erhåller i CCS-uppdraget bör SGU verka för ett nytt regeringsuppdrag. Uppdraget handlar om att utreda möjligheter och hinder med djup geoenergi i Sverige.

2 Fokusområde: bättre förutsättningar för mineralnäringen

2.1 Geopolitisk osäkert omvärldsläge hotar tillgången på kritiska råmaterial

Råvarufrågorna har under 2025 blivit en av de mest omdiskuterade frågorna och fått en större geopolitisk betydelse sedan Donald Trump blev USA:s president, genom bland annat att:

- handelskrig har medfört att Kina infört exportrestriktioner för flera kritiska råmaterial, vilket innebär risk för brist på kritiska råvaror om inte exportrestriktioner tas bort.
- tilliten till internationella överenskommelser är skadad, vilket ser ut att innebära ett skifte från globala till regionala handelsutbyten.
- det finns risk för vikande världskonjunktur i och med ökade konfliktnivåer, vilket syns i vikande prisnivåer på flera metaller och negativt för investeringsviljan i prospektering och processindustri.

Slutsats: ovanstående kan leda till brist på kritiska råmaterial då risk för allvarliga störningar i värdekedjor inte kan uteslutas.

2.1.2 Påverkan på fokusområdet

Utmaning

- CRMA är inte tillräckligt för att möta eventuell brist som allvarliga störningar i värdekedjor kan innebära. EU och Sverige tvingas forcera arbetet med att få CRMA på plats.
- För SGU:s del innebär det att arbetet med främjande åtgärder rörande mineralnäringen även framöver har prioritet. Vi kommer fortsatt behöva jobba brett med frågor som rör mineralnäringen, bland annat att spetsa till vårt proaktiva arbete och vara ett ännu bättre stöd till Regeringskansliet. Vi har redan tillsatt en ”task force” för att bli bättre på detta.

Möjlighet

Risk för och faktisk brist på råmaterial gör att det mediala intresset ökar. Det finns då en möjlighet för SGU att bidra med vår expertis på området och kommunicera brett om behovet av ökad självförsörjningsgrad av kritiska råmaterial och hur Sverige kan bidra med vår gruvindustri.

2.2 Målkonflikt mellan CRMA och EU:s ramdirektiv för vatten

Genomförandet av CRMA ställs mot befintlig miljölagstiftning, framför allt EU:s ramdirektiv för vatten, vilket skapar målkonflikter.

2.2.1 Påverkan på fokusområdet

Det är en förtroendefråga att SGU kan leverera balanserade yttranden och expertstöd som tydligt speglar både vårt främjandeuppdrag och vårt ansvar för grundvattenfrågor.

Några kritiska områden där SGU behöver utveckla och förstärka:

- Det finns en förväntan på att SGU bevakar utvecklingen på EU-nivå, besvarar frågor och stärker myndighetens kompetens inom området.
- Trycket på SGU:s resurser är stort i samband med tillståndsansökningar inom gruv- och mineralverksamhet. Detta ställer krav på myndighetens kapacitet att leverera kvalificerade balanserade och väl avvägda yttranden, samtidigt som mediala och politiska förväntningar är höga. För att möta detta krävs ökad kunskap om hur kritiska och/eller strategiska metaller och mineral påverkar grundvattnet, om tillämpningen av miljökvalitetsnormer och undantag, samt om möjliga skyddsåtgärder som kan vidtas för att skydda grundvattnet i olika skeden, från provbrytning och etablering till drift och efterbehandling.
- Det finns behov av ökat internt samarbete i frågan för att säkerställa ett fortsatt högt förtroende för SGU när det gäller att hantera både främjande åtgärder för mineralnäringen och vårt ansvar för grundvattenfrågor.

2.3 Fem svenska projekt blev utvalda till strategiska projekt inom CRMA

EU-kommissionens beslut som innebär att tre företag med tillsammans fem utvalda projekt nu kan vänta sig kortare tillståndprocesser. Enligt förordningen gäller som huvudregel 15 månader för process- och återvinningsprojekt och 27 månader för projekt inom utvinningsområdet

2.3.1 Påverkan på fokusområdet

Bergsstaten väntar sig ett genomförande-PM från Regeringskansliet under sommaren. Det finns fortfarande många frågetecken kring hur den svenska tillämpningen ska se ut. Bergsstaten har god dialog med länsstyrelsen i Västerbotten som är nationell kontaktpunkt. Det finns mycket tolkningsutrymme i förordningen. Det som är nytt för dessa utpekade projekt är framför allt att de 1) ska behandlas med förtur, och 2) att det finns tidsfrister för hur lång tid prövningarna får ta. Här kan konstateras att 27 månader per process inte skulle utgöra något problem, men att 27 månader för samtliga processer i det närmast är ogörligt. Då också oklart hur ”paus” i tidräkningen ska gå till.

Bergsstaten har i dagsläget två av dessa projekt med ansökningar. Det är bearbetningskoncessionen Luossavaara K nr. 2 (Per Geijer) och markanvisning Nunasvaara Södra (samt ytterligare tre bearbetningskoncessioner för Talgas grafitprojekt, lite oklart om dessa också ska räknas in eller inte). Vad gäller Luossavaara K nr. 2 har sökanden själv begärt lång anståndstid för att komplettera sin rennäringsanalys. Troligen räknas denna tid inte in i tidsfristen då kompletteringen avser miljökonsekvensbeskrivning. För Talgas del behöver bearbetningskoncessionen vinna laga kraft innan vi kan besluta i markanvisningen.

Detta innebär att det är mycket i dessa processer som Bergsstaten inte helt styr över, men ändå behöver behandla dessa med förtur.

2.4 Tillämpningen av direktinvesteringsreglerna har ännu inte satt sig

Från den 1 december 2023 är Kommerskollegium en av myndigheterna som kommer att granska utländska direktinvesteringar i Sverige. Bergsstaten har uppmärksammat att tillämpningen av direktinvesteringsreglerna inte riktigt har satt sig ännu. Det kan vara en administrativ utmaning som gör det svårare att få investeringar i svenska prospekteringsprojekt.

2.4.1 Påverkan på fokusområdet

Det kan innebära ett hot mot investeringar, men förstås också en möjlighet att förhindra olämpliga investeringar.

2.5 Val till Sametinget – kan påverka inställning i olika frågor

En viktig fråga i valet är renägande samers rättigheter eller alla samers rättigheter.

2.5.1 Påverkan på fokusområdet

Det är svårt att bedöma vilken påverkan valet kan få, men det är viktigt med samverkan med Sametinget för att förstå deras ingång och roll.

3 Fokusområde: ett mer robust samhälle

3.1 SGU blir beredskapsmyndighet – stor påverkan på SGU:s ansvarsområden och fokusområdet Ett mer robust samhälle

Att SGU blir beredskapsmyndighet innebär att vi behöver bygga upp en intern förmåga till beredskap och kommunikation under kris och höjd beredskap. Att vi dessutom blir en del av beredskapssektorsystemet innebär att vi kommer att behöva lägga ytterligare resurser på extern samverkan och en mängd nya rapporteringar till regeringen via Försvarmakten och MSB. De medel som SGU får tilldelat med anledning av att myndigheten ska vara beredskapsmyndighet kan bland annat användas till nyrekryteringar, utbildningsinsatser och övningar med medarbetarna. Hela myndigheten kommer att få möjlighet att fördjupa sig i frågor kopplade till krigs- och krisberedskap.

Det försämrade omvärldsläget och SGU:s kompetens inom bland annat berg, jord, grundvatten och maringeologi innebär troligtvis ytterligare tillkommande arbetsuppgifter inom ramen för det militära försvaret i form av uppdrag. Samhällets behov av SGU:s kompetens inom dessa områden på kort sikt är stort och totalförsvaret är mycket högt prioriterat för politiken.

I ett beredskapsperspektiv har också intresset för att skydda jordbruksmark fått ökad uppmärksamhet, bland annat från Kungliga skogs- och lantbruksakademien (KSLA).

SGU gör bedömningen att behovet av myndighetens maringeologiska tjänster kommer att kunna öka kopplade till Försvarmaktens behov – från en mycket låg nivå just nu. Vad den slutliga nivån kommer att innebära är svårt att avgöra. Försvarmakten har visat ett stort intresse för SGU:s data och kompetens, både när det gäller rådata, sammanställda produkter av både egen och andras data och att vi utbildar Försvarmakten i våra sakområden. Försvarmakten vill även att vi är med och

utformar hur deras strategiska produkter ska se ut och hur de kan bidra till totalförsvaret.

Försvarsmaktens medskick var även att SGU borde få in detta i sin instruktion:

SGU ska vara militärgeologiskt sakkunnig myndighet avseende rådgivning och bevakning av militärgeologisk information, inom Sveriges gränser och Natos intresseområde. Huvudsakligt internationellt fokus ska ligga på länder angränsande till Östersjön.

3.2 Förändrat säkerhetsläge och ökade krav på geologisk information ur ett beredskapsperspektiv.

Säkerhetsläget i vår omvärld har försämrats. Det innebär att risken för att Sverige påverkas av en väpnad konflikt, direkt eller indirekt, inte kan uteslutas. Denna utveckling innebär en omställning från ett långvarigt fokus på fredstid och civilt försvar till ett breddat totalförsvarstänkande.

3.2.1 Påverkan på fokusområdet

Det förändrade läget kräver att vår insamlings- och analysverksamhet i högre grad stödjer totalförsvaret och samhällets förmåga att upprätthålla viktiga funktioner även under kris och konflikt. Det kommer även göra hanteringen av information mer komplicerad och kostnadsdrivande, då det kommer att ställas nya och högre krav på IT-system och även kräva fler sekretessprövningar. Samhället kommer inte längre att ha tillgång till lika detaljerad information som tidigare, och den kommer heller inte att vara lika lättillgänglig.

3.3 Klimatanpassning: Grundvatten och vattenförsörjning i ett förändrat klimat

Grundvatten och trygg vattenförsörjning är centrala frågor i Sveriges klimatanpassning och krisberedskap. Behovet av nationella underlag som visar konsekvenserna av förändrade grundvattenförhållanden ökar. Dessa behövs för att bedöma påverkan på vattenförsörjning, livsmedel, infrastruktur och näringsliv, och för att kunna prioritera och effektivisera klimatanpassningsåtgärder. SGU har en nyckelroll i att ta fram modeller, underlag och konsekvensanalyser för att stödja kommuner, myndigheter och näringsliv i att hantera förändrade grundvattennivåer och förändrad grundvattenkvalitet. Behovet av nationella underlag som visar konsekvenserna av förändrade grundvattenförhållanden ökar.

3.3.1 Påverkan på fokusområdet

En svårighet är att SGU i dagsläget inte tilldelas några särskilda klimatanpassningsmedel, trots det växande behovet och den ökade efterfrågan på kunskap och underlag. För att kunna fortsätta utveckla detta arbete krävs långsiktig finansiering och stärkt samverkan med berörda aktörer på nationell och regional nivå.

3.4 PFAS: Långvarig påverkan som kräver långsiktiga insatser.

PFAS-föreningar utgör ett växande miljöproblem på grund av ämnenas extremt långlivade och svårnedbrytbara natur. De ackumuleras i mark och vatten, vilket medför långvariga risker för både miljö och människors hälsa. Det ställer krav på ett långsiktigt, samordnat arbete med kartläggning och åtgärder. Det finns ett fortsatt stort behov av att kartlägga förekomsten av PFAS i mark och vatten samt att utveckla och tillämpa metoder för att förhindra risker med PFAS genom utredningar, fortsatt teknikutveckling och genomförande av saneringsåtgärder.

SGU har en viktig roll i det långsiktiga arbetet med att skapa underlag, sprida kunskap och stödja

utvecklingen av effektiva lösningar för PFAS-förorenade områden. Det är viktigt att finansiering säkras över tid för att fortsatt kunna driva viktiga insatser.

3.4.1 Påverkan på fokusområdet

SGU:s arbete inom detta område är centralt för att dels kartlägga PFAS-halter i mark och vatten, dels att utveckla effektiva spridningsminskande åtgärder och saneringsåtgärder, dels bidra i det nationella arbetet för att hantera PFAS-problematiken. Myndighetssamverkan med Naturvårdsverket, länsstyrelserna, MSB, med flera, är en viktig del i arbetet.

3.5. Markhälsolagen – ökad rapportering av markhälsa och värdefull jordbruksmark

Markhälsolagen är ett EU-direktiv som förväntas godkännas under 2025. Lagen kommer även ha viss koppling till jordbruksmark.

3.5.1 Påverkan på fokusområdet

Markhälsolagen kommer innebära ökad rapportering om markhälsa. Det kommer även att innebära möjligheter att förbättra SGU:s arbete med till exempel sura sulfatjordar. Det finns ett ökat behov av kunskapsunderlag. Markhälsolagen kommer även att innebära att SGU:s kunskap och data behövs för analyser av odlingsbar mark. Var finns värdefull jordbruksmark som idag används till annat? Var finns det klimathot mot jordbruksmark och erosionsrisker?

3.6 Fortsatt lågkonjunktur i byggindustrin innebär minskad ballastproduktion

Ballastproduktionen i Sverige har minskat både under 2022 och 2023. Trots detta är ballast fortfarande den största råvaran som utvinns i landet. Den utgör huvudkomponenterna i asfalt och betong samt används som järnvägsmakadam och fyllnadsmaterial. Byggindustrins lågkonjunktur återspeglas i lägre efterfrågan på och sjunkande produktion av ballastmaterial. Framtida behov pekar dock på att efterfrågan kommer att öka de närmaste åren. Det är några av slutsatserna i SGU:s årliga sammanställning Grus, sand och krossberg, som visar samhällets behov och användning av ballast.

3.6.1 Påverkan på SGU och fokusområdet

SGU:s information och kompetens inom ballast kommer fortsatt att vara starkt efterfrågad.

3.7 Politiska förslag för åtgärder inom klimatanpassning och klimatomställning

Klimatanpassningsutredningen (- [Bättre förutsättningar för klimatanpassning - Regeringen.se](#) SOU 2025:51) ger bland annat förslag om lagstiftning om statligt skydd för erosions- och översvämningsskänsliga kuststräckor.

Regeringen har beslutat om en utredning för att utreda ändamålsenliga åtgärder för att begränsa klimateffekterna av odlingstörv. Ett förbud påverkar flera branscher än torvbranschen. ([atgarder-for-att-begransa-klimateffekterna-av-odlingstov-dir.-202529.pdf](#))

3.5.1 Påverkan på fokusområdet

SGU behöver tillhandahålla högupplösta geologiska underlag för både land och grunda vatten.

4. Fokusområde: en snabbare digital transformation

4.1. Förändrat säkerhetsläge – robust digital infrastruktur kritisk

Cyberhot och geopolitisk oro gör det allt viktigare med robust digital infrastruktur. SGU behöver säkra att information är tillgänglig även i krissituationer.

4.1.1 Påverkan på fokusområdet

Detta kräver att:

- våra system är driftssäkra
- vårt beroende av utländska molntjänster minskar
- vi behöver även ha säkerhet integrerat i våra arbetssätt när det gäller systemutveckling så att alla egenutvecklade applikationer löpande håller god säkerhetsstandard.

4.2 Ökade krav på datahantering, tillgängliga och användbara data

Allt fler samhällssektorer efterfrågar SGU:s information. EU har även infört nya regler om data och AI vilka ställer krav på att myndigheter ska ha ordning och reda på hur de hanterar och delar sin information.

4.2.1 Påverkan på fokusområdet

För SGU betyder det att vi måste:

- erbjuda digitala lösningar där vår geologiska data är lätt att hitta, använda och dela med andra. Ju mer tillgänglig och tydlig datan är, desto mer nytta kan den göra, både inom SGU och för andra som använder våra uppgifter.
- säkerställa att myndigheten lever upp till lagar och förordningar.
- enas kring en ambitionsnivå när det gäller hur datan ska tillhandahållas för att i så hög grad som möjligt främja nyttiggörande av datan genom exempelvis användande inom innovation, forskning, mineralprospektering etcetera.

4.3 Teknikutveckling – möjligheter för effektivisering

Omvärldstrender:

- **Teknikutvecklingen går snabbt**, med AI, fältsensorer och digitala tvillingar i centrum. Det ger möjligheter att effektivisera processer.
- **Teknikutveckling och teknikskifte som påverkar insamlingsverksamheten**
Den snabba teknikutvecklingen och de pågående teknikskiftena påverkar i grunden hur vi arbetar med insamling, analys samt bearbetning och tolkning av data.
Nya teknologier som drönare, maskininlärning och avancerade databehandlingstekniker öppnar upp för effektivare, mer precisa och automatiserade arbetsmetoder. Vi behöver utnyttja digitaliseringens möjligheter – utan att låsa fast oss i specifika tekniska lösningar.
- **AI-utvecklingen går snabbt**. Möjligheten med AI är att effektivisera myndigheten, driva förändringar och fatta datadrivna beslut.

4.3.1 Påverkan på fokusområdet:

För att ta vara på de möjligheter till effektivisering som den nya tekniken ger förutsätts att:

- SGU har en infrastruktur som klarar stora datavolymer, realtidsanalys och integration med externa system.
- SGU har en vision för framtiden och säkerställa IT-stöd och infrastruktur som möjliggör tillvaratagande av möjligheterna med ny teknik.
- SGU är i takt med teknikutvecklingen och dra nytta av digitaliseringens möjligheter. Det kräver att vi hittar bra och framåtblickande samarbeten, både internt som externt.
- SGU arbetar för att förstå och implementera AI i sin verksamhet.

5 Fokusområde: en attraktivare myndighet

5.1 Kompetensbrist och ökade externa krav

Det är svårt att rekrytera både viss geologkompetens och IT-specialister, samtidigt som efterfrågan på vår geologiska information och digital tillgång till data ökar.

5.1.1 Påverkan på fokusområdet

Det kräver att SGU prioriterar teknikutveckling som bidrar till attraktiva tekniska miljöer. Vi behöver också säkerställa en långsiktig strategi för kompetensförsörjning som skapar förutsättningar att leverera i enlighet med de förväntningar som ställs på myndigheten.

5.2 Ökad korruption – offentliga upphandlare särskilt utsatta

Korruptionen i Sverige ökat de senaste åren och att Sverige tappar i förhållande till de nordiska grannländerna. Både Konkurrensverket och OECD har pekat ut offentliga upphandlingar som särskilt utsatta för risk för oegentligheter. Riksrevisionen ska (enligt Upphandling 24) med anledning av detta granska om de statliga myndigheterna bedriver ett effektivt arbete mot oegentligheter i sin upphandlingsverksamhet.

5.2.1 Påverkan på fokusområdet

Riksrevisionens granskning av oegentligheter i myndigheters upphandlingsverksamhet sätter ljuset på angelägenheten i SGU:s målsättning att genomföra den förflyttning på inköps- och upphandlingsområdet som påbörjats för att tydliggöra processerna och bli ännu bättre på att uppfylla intentionerna i lagen om offentlig upphandling (LOU).

SGU kan bli ännu bättre på affärsmässighet, att säkerställa att skattebetalarnas pengar används på rätt sätt samt att förenkla för medarbetare och chefer att göra rätt. Risken för oegentligheter vid offentliga upphandlingar och arbetet för att motverka detta blir ytterligare en drivkraft i att prioritera arbetet med att förändra arbetssätt och rutiner på verksamhetsstöd och i verksamheten.

5.4 Handelskrig bidrar till ökad risk för prisökningar och stigande inflation

USA:s oförutsägbarhet vad gäller införande av tullar påverkar världsmarknadens ekonomi, troligen i negativ riktning med högre priser och risk för ökad inflation. Detta påverkar även Sverige.

5.4.1 Påverkan på fokusområdet

Ökade priser försvårar för SGU att bedriva planerad verksamhet med tilldelad anslagsram. Detta ställer krav på att göra affärsmässiga inköp och upphandlingar för att rymma kostnaderna.

5.4.2 Nytt krav för mediestöd – sämre förutsättningar för att synas i media

Sedan 2024 har förutsättningarna för att nyhetsmedier ska få statligt stöd ändrats. Förändringarna har inneburit krav på att nyhetsmedier måste producera en viss andel av deras artiklar själva.

5.4.1 Påverkan på fokusområdet

Nya kravet för mediestöd innebär att många medier minskat antalet artiklar från nyhetsbyråer som TT och Direkt, vilket i sin tur har påverkat förutsättningarna att synas för alla aktörer i samhället. Det gör att SGU:s möjlighet att öka synligheten i myndighetens frågor blir svårare. Myndigheten måste vara än mer proaktiv för nå ut med relevant information till rätt målgrupper.

5.5 Hårt tryck från privatpersoner, NGO, media – hård belastning på medarbetare

Bergsstaten upplever ett hårt tryck från privatpersoner, olika intresseorganisationer och media.

5.5.1 Påverkan på fokusområdet

Detta innebär stor belastning på Bergsstatens medarbetare, vilket kan bli en arbetsmiljöfråga som gör det svårt att behålla eller rekrytera nya medarbetare.

5.6 Ökat intresse från media kring brister i offentlig förvaltning

Medias intresse för brister i offentlig förvaltning har ökat, vilket på sikt kan på skada allmänhetens tillit till myndigheter.

5.6.1 Påverkan på fokusområdet

Även SGU:s anseende skulle kunna påverkas. Därför är en god intern styrning och kontroll samt att alla på myndigheten är väl förtroga innebörden av den statliga värdegrunden viktiga faktorer för att undvika detta.